

PAVOL JANÍK

Napriek tomu, že moja múdra a predvídavá manželka mi – najmä v záujme budúcnosti našich dávno dospelých detí – striktnie zakázala verejne sa vyjadrovať k aktuálnym otázkam spoločenského a kultúrneho vývoja, pociťujem vnútornú potrebu zaujať postoj k niektorým závažným skutočnostiam. Nie som právnik, ale musel by som byť slepý, aby som nevidel, ako sa nám pred očami – predovšetkým mediálnym tlakom – nahradzajú princípy právneho štátu zásadami lynchovania, založeného na jednostrannom vystupňovaní verejnej mienky, ktorá sa povyšuje nad akékoľvek zákony, vrátane ústavy.

Hnutie za demokratické Slovensko (HZDS) vzniklo – ako naznačuje už jeho názov – v snahe zabrániť, aby si myšlienku slovenskej samostatnej štátnosti monopolizovali pohrobkovia pronacistického režimu prvej Slovenskej republiky z obdobia II. svetovej vojny. Po zániku HZDS to potvrdzuje práve razantný nástup radikalizmu, extrémizmu a intolerancie. Ak si pôvodné klérofašistické podhubie našlo útočisko najmä v Kresťanskodemokratickom hnutí (KDH), medzičasom už prišli nové generácie stúpencov Farskej republiky (ako ju v názve svojho románu nazval Dominik Tatarka), ktoré si formujú vlastný organizačný, stranicky a politický priestor.

Nikdy som nepochopil, že historickú misiu HZDS nedokázali korektnie vnímať domáce i zahraničné analytické centrá, ktoré demokratické hnutie od počiatku úplne iracionálne rozkladali a medzinárodne izolovali. Prejavilo sa to aj v známom výroku americkej ministerky zahraničných vecí československého pôvodu, keď Madeleine Albrightová charakterizovala Slovensko ako čiernu dieru. Treba poznamenať, že sa k nám zachovala slušnejšie ako k Juhoslávii, ktorú nechala bombardovať. Dozaista nielen pre tieto zásluhy jej v roku 2012 udelil Barack Obama Prezidentskú medailu slobody (Presidential Medal of Freedom).

Nevysvetliteľné a neodôvodnené úsilie rozložiť HZDS sa začalo postupným vytváraním napäcia medzi jeho vedúcimi predstaviteľmi – Vladimírom Mečiarom, Milanom Kňažkom, Michalom Kováčom a ďalšími aktérmi na scéne i v zákulisí verejného života. Pochabá tendencia oslabiť HZDS spreťahaním vzťahov so Západnými krajinami vyústila do dvoch klúčových dôsledkov. Predovšetkým do orientácie mocenských a spravodajských zložiek štátu na jedinú veľmoc, konkrétnie Ruskú federáciu. A v neposlednom rade viedla k súkromnej osamelosti predsedu hnutia, ktorý nachádzal riešenia vlastnej neúnosnej osobnej situácii v neštandardných citových väzbách na svoje všeobecne známe oblúbenkyne a poradkyne pre všetko.

Pamätníci mnohé veci vedia a mladých ľudí už väčšina starnúcich faktov oprávnenie vôbec nezaujíma. Opodstatnenú Mečiarovu nedôveru aj k najblížiemu politickému okoliu nespôsobili démoni, ale ľudia – nech už ich motivácia bola akákoľvek. Pripomeňme aspoň niektorých. Igor Cibula začínal ako novinár a príslušník rozhlasu koncom 60. rokov. Po vylúčení z komunistickej strany počas normalizácie pracoval vo Výpočtovom stredisku OSN a od vzniku Literárneho týždeníka v roku 1988 bol sekretárom jeho redakcie. Po 17. novembri 1989 založil Stranu demokratického socializmu, kde bol jeho podpredsedom Vladimír Mečiar. Obaja však čoskoro prešli do Verejnosti proti násiliu a Igor Cibula sa stal zástupcom šéfredaktora vládneho denníka Národná obroda. Bez súhlasu Vladimíra Mečiara by sa dozaista nikdy nemohol stať riaditeľom rozhlasu Slovenskej informačnej služby. Dnes jednoznačne označuje Vladimíra Mečiara a SIS za pôvodcov zavlečenia Michala Kováča mladšieho do Rakúska.

Aby sme nezachádzali do socialistickej minulosti Michala Kováča staršieho, tak len konštatujme, že bez súhlasu Vladimíra Mečiara by sa ako prominent HZDS nestal ani predsedom Federálneho zhromaždenia, ani prezidentom Slovenskej republiky, ktorého vtedy ešte volil parlament.

NEÚNOSNE UNESENÍ SAMI SEBOU

Postavenie hlavy štátu v našom ústavnopravnom systéme v podstate zodpovedá formálnej pozícii konštitučného monarchu, teda má konáť v súlade s politikou vlády a v súčinnosti s kľúčovými ústavnými činiteľmi, najmä s premiérom, predsedom parlamentu, ale aj ministrom zahraničia a podobne. Michal Kováč sa však (ako dnes Andrej Kiska) usiloval vytvoriť z úradu prezidenta druhé centrum štátnej moci a priamo sa podieľal na zvrhnutí vlády premiéra Vladimíra Mečiaru, čo však viedlo k opačnému efektu – k posilneniu pozície HZDS a jeho predsedu, čo potvrdili výsledky predčasných volieb.

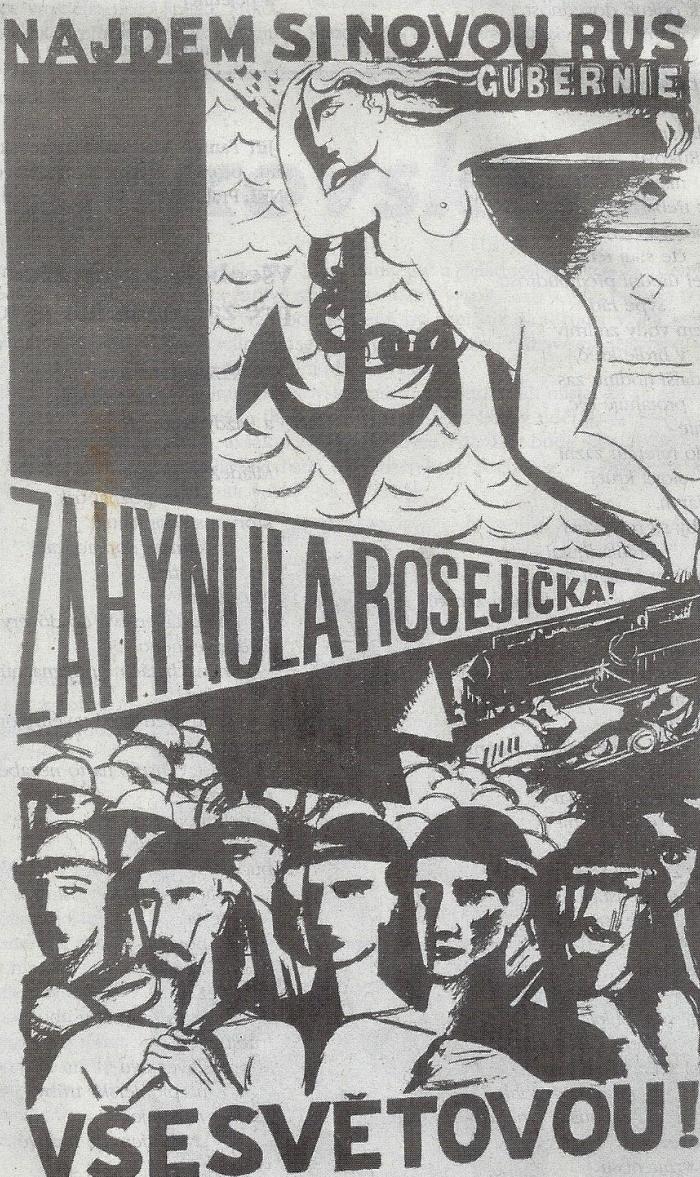
V orchestri súčasného taženia proti Vladimírovi Mečiarovi sa náslo miesto aj pre odsúdeného a uväzneného niekolkonásobného vrah a údajného šéfa slovenského podsveta. To je už naozaj silná káva. Michal Kováč starší totiž riešil problém svojho syna, na ktorého bol vydaný medzinárodný zatykač, nielen udelením milosti, ale aj údajným rokováním s predsedom Slovenského zápasníckeho zväzu, ktorý patril k silným postavám politickej zákulia a prostredníctvom svojho kasína vlastnil časť vládneho hotela Forum, vrátane podielu na pozemku. Neskor ho zastrobili a verejnoprávny informačný kombinát RTVS mu nedávno venoval pozornosť v obskúnom seriáli o mafii.

Rozbuškou aktuálnej politickej situácie na Slovensku sa stal film realizovaný za štátne peniaze a za finančné prostriedky, ktoré občania povinne platia v podobe koncesionárskych poplatkov priamo v prospech RTVS. Robiť politiku na základe emócií vytváraných premietaním hraného filmu skutočne nemá chybu. Navyše – s uvedeným producentským zázemím. Tak len sucho poznámenajme, že terajší minister kultúry SR bol počas vlády Vladimíra Mečiara zástupcom šéfredaktora a šéfredaktorom literárno-dramatickej vysielania v Slovenskej televizii. V tom čase sa s ním dalo neraz stretnúť vo firme SILBERMAN, ktorej spoluľastníčkou a konatelkou bola Monika Benčová, neskôr Flašiková.

Generálny riaditeľ RTVS zbohatol počas vlády Vladimíra Mečiara prostredníctvom firmy PSMA (Prvá slovenská mediálna agentúra), ktorej bol spolumajiteľom a konatelom. Tá – pre zmenu – exkluzívne sprostredkúvala celý objem reklamného pôsobenia v Slovenskom rozhlas. Medzičasom už máme obidve zložky RTVS pod jednou strechou. Nejde mi o kádrovanie kohokoľvek a kedykoľvek, ale – ako vidieť – vďačnosť je neodškripitelná ľudská cnot.

Podstatnejšia je otázka, čo sa dosiaholne rozvrátením právneho poriadku, ktorý má garantovať istotu aj tým, že prijaté zákonné normy nikdy nemôžu platiť späť, teda retroaktívne. Zrejme ani všetci akteri kampane proti Mečiarovi celkom

nedovídaj, aké budú dôsledky ich konania. Ak kľúčoví hráči, vrátane USA, nedocenili a podkopávali HZDS v minulosti, tak ich momentálne úsilie môže vytvoriť netušené podmienky pre ďalší nebývalý náras extrémizmu, ktorý sa už možno onedlho bude mať o čo opriest' pri neohraničených možnostiach zneužívať získanú politickú moc. ■

Ilustrace Václava Maška k českému vydání 150 000 000 v preklade Bohumila Mathesia (1925)